

Názory vedoucích pracovníků knihoven na celoživotní vzdělávání knihovníků vyhodnocení průzkumu

Trvání průzkumu: 6. až 18. leden 2015

ÚVOD

Jako jeden z úkolů Koncepce rozvoje knihoven na léta 2011-2015 je připravována Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků (dále jen Koncepce CŽV). Koncepce CŽV vymezí hlavní tematické oblasti vzdělávání, ale aby mohla být skutečně účinná, musí nastavit určitá pravidla pro vzdělávání knihovníků, která výrazně ovlivní celkové pojetí personální práce v knihovnách či řízení lidských zdrojů.

Cílem průzkumu bylo zjistit názory vedoucích pracovníků větších knihoven na stanovení určitých povinností, pravidel či přijetí závazků vedení knihoven při přijímání nových pracovníků a při inovaci a prohlubování kvalifikace těch, kteří v knihovnách již pracují déle. Zjištěné výsledky jsou důležitým podkladem pro zpracování Koncepce a také pro budoucí přípravu různých typů vzdělávacích kurzů.

Osloveny byly především větší knihovny, kde se předpokládala větší diferenciací pracovních pozic, tj. veřejné knihovny (v městech nad 10 tis. obyvatel) včetně krajských knihoven, větší vysokoškolské knihovny a další větší specializované knihovny, například muzejní. Knihovny mohly odpovídat prostřednictvím internetového dotazníku, který bylo možné vyplnit v termínu od 6. do 18. ledna 2015.

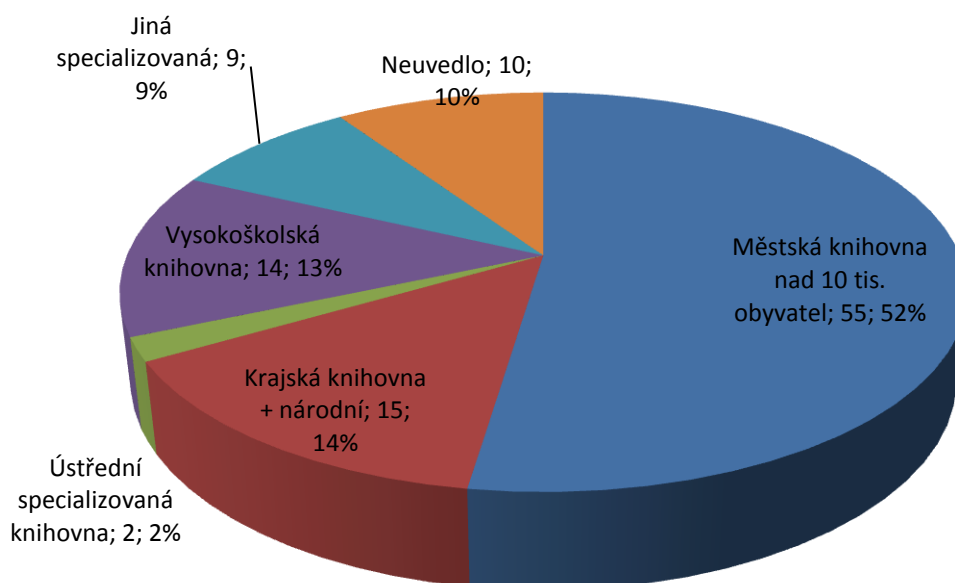
1. POČET KNIHOVEN V PRŮZKUMU

Městská knihovna nad 10 tis. obyv.	55	52 %
Krajská knihovna	15	14 %
Ústřední specializovaná knihovna	2	2 %
Vysokoškolská knihovna	14	13 %
Jiná specializovaná	9	9 %
Neuvedlo	10	10 %
Celkem	105	100 %

Tabulka č.1

Průzkumu se zúčastnilo 105 knihoven. Největší část tvoří městské knihovny ve městech nad 10 tisíc obyvatel (58 %). Průzkum vyplnily všechny krajské knihovny a také Národní knihovna ČR (podíl 16 %). Podíl vysokoškolských knihoven v průzkumu činí 15 %. Průzkum dále vyplnily 2 ústřední specializované knihovny a 9 jiných specializovaných knihoven. Do výsledků průzkumu byly zahrnuty i knihovny, které dotazník vyplnily, ale neuvedli kompletní identifikační údaje (celkem 10). Knihovny zúčastněné v průzkumu vykázaly celkem 2 791 pracovních míst.

Knihovny v průzkumu

Graf č. 1

2. ANALÝZA ROZDĚLENÍ PRACOVNÍKŮ PODLE PRACOVNÍCH POZIC

A1 Provedte analýzu rozdělení pracovníků do jednotlivých odborných knihovnických pozic ve vaší knihovně.

V této otázce měli vedoucí/ředitelé knihoven provést analýzu rozdělení pracovníků do jednotlivých odborných knihovnických pozic v knihovně, tzn. uvést počet úvazků, které na pozicích působí. Analýza se týkala výhradně knihovníků, nikoliv dalších profesí, jako jsou ekonomové, IT pracovníci, pracovníci PR apod.

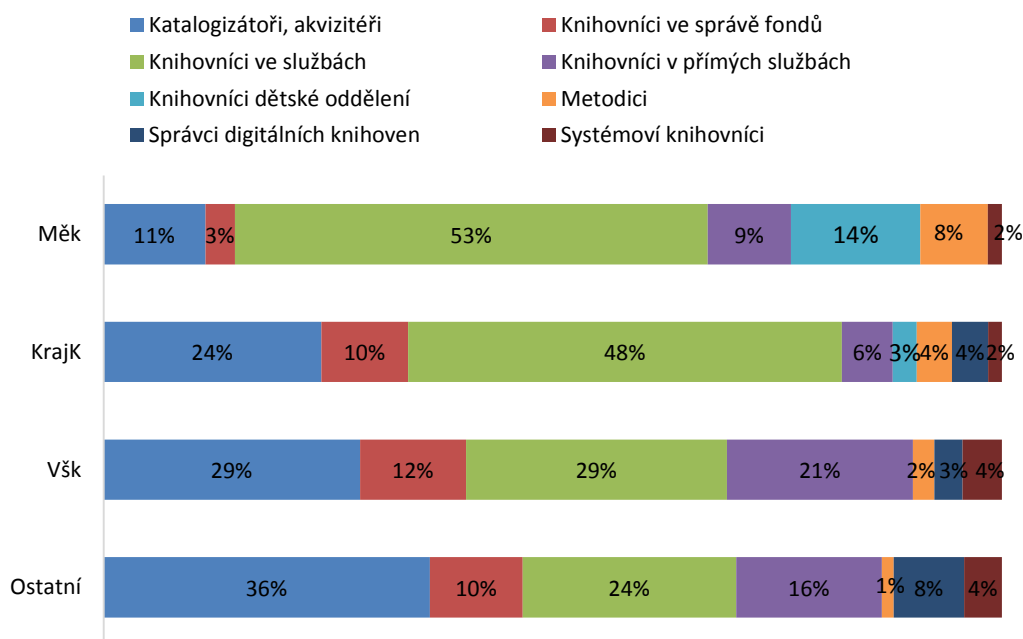
Analýza byla důležitá proto, aby si knihovny uvědomily o jakém počtu pracovníků, a jaké úrovni vzdělání bude nutno v budoucnu uvažovat.

Nejvyšší počet úvazků je na pozici **knihovník ve službách se středoškolským vzděláním** - necelých 813 úvazků, což činí téměř třetinu z celku (29 %). Další výraznou skupinou pracovníků jsou **knihovníci ve službách s vysokoškolským vzděláním** (12 %), **katalogizátoři a akvizitéři s vysokoškolským vzděláním** (10 %) a **katalogizátoři a akvizitéři se středoškolským vzděláním** (9 %). Viz tabulka č. 2 – přehled úvazků na jednotlivých pozicích a stupních vzdělání.

Pozice a úroveň vzdělání	Počet úvazků celkem	%
Katalogizátoři, akvizitěři SŠ	261	9%
Katalogizátoři, akvizitěři VOŠ, Bc.	54	2%
Katalogizátoři, akvizitěři VŠ	271	10%
Knihovníci ve správě fondů SŠ	149	5%
Knihovníci ve správě fondů VOŠ, Bc	16	1%
Knihovníci ve správě fondů VŠ	48	2%
Knihovníci ve službách SŠ	813	29%
Knihovníci ve službách VOŠ, Bc.	145	5%
Knihovníci ve službách VŠ	343	12%
Knihovníci v přímých službách SŠ	184	7%
Knihovníci v přímých službách VOŠ, Bc.	22	1%
Knihovníci v přímých službách VŠ	38	1%
Knihovníci dětské oddělení SŠ	123	4%
Knihovníci dětské oddělení VOŠ, Bc.	22	1%
Knihovníci dětské oddělení VŠ	34	1%
Metodici SŠ	74	3%
Metodici VOŠ, Bc.	9	0%
Metodici VŠ	51	2%
Správci digitálních knihoven SŠ	25	1%
Správci digitálních knihoven VOŠ, Bc.	24	1%
Správci digitálních knihoven VŠ	31	1%
Systémoví knihovníci SŠ	9	0%
Systémoví knihovníci VOŠ, Bc.	4	0%
Systémoví knihovníci VŠ	41	1%
Celkem	2791	100%

Tabulka č. 2

Struktura pozic bez ohledu na vzdělání

Graf č. 2

Když se podíváme na strukturu pozic podle jednotlivých typů knihoven, je situace následující. **V městských knihovnách** tvoří největší část knihovníků knihovníci ve službách (53 %), druhou skupinou jsou knihovníci v dětských odděleních (14 %) a třetí katalogizátoři a akvizitěři (11 %). **V krajských knihovnách** také tvoří největší část knihovníci ve službách (48 %), na druhém místě jsou ovšem katalogizátoři a akvizitěři (24 %) a na třetím knihovníci ve správě fondů (10 %). **U vysokoškolských knihoven** je situace o něco odlišnější – skupina knihovníků ve službách a katalogizátoři a akvizitěři jsou stejně početní a tvoří 29 %, jako třetí se objevují knihovníci v přímých službách (21 %). **U specializovaných knihoven** tvoří největší procento katalogizátoři a akvizitěři (36 %), dále knihovníci ve službách (24 %) a knihovníci v přímých službách (16 %).

Pozice	Počet úvazků	%
Knihovníci ve službách	1301	47 %
Katalogizátoři, akvizitěři	586	21 %
Knihovníci v přímých službách	244	9 %
Knihovníci ve správě fondů	213	8 %
Knihovníci dětské oddělení	179	6 %
Metodici	134	5 %
Správci digitálních knihoven	80	3 %
Systémoví knihovníci	54	2 %

Tabulka č. 3

Tabulka č. 3 uvádí počty úvazků u jednotlivých pozic bez ohledu na vzdělání. Nejpočetnější skupinou jsou knihovníci ve službách (1301 úvazků, 47 %), další jsou katalogizátoři a akvizitěři (586 úvazků, 21 %), knihovníci v přímých službách (244 úvazků, 9 %) a knihovníci ve správě fondů (213 úvazků, 8 %).

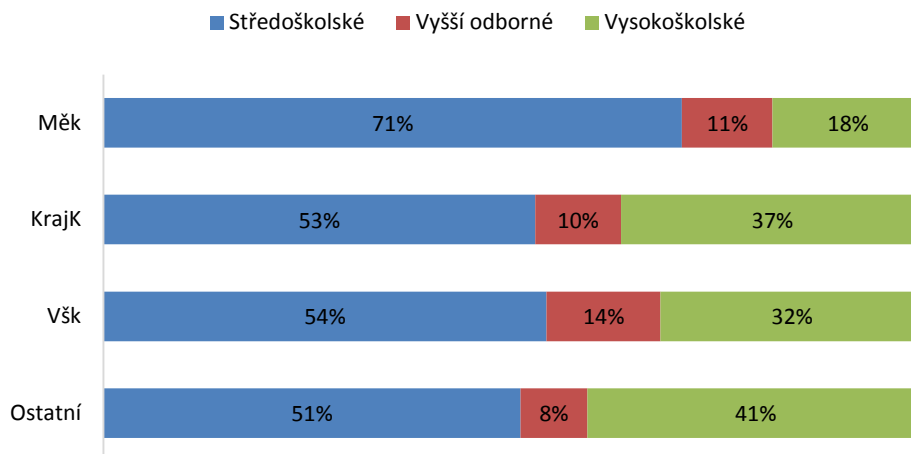
Středoškolské	1637,2	59 %
Vyšší odborné	296,8	10 %
Vysokoškolské	856,9	31 %
Celkem	2790,9	100,0

Tabulka č. 4

V tabulce č. 4 najdeme rozdělení knihovníků podle vzdělání – největší část tvoří knihovníci se středoškolským vzděláním – 59 %, dále s vysokoškolským – 31 % a nejmenší skupinu tvoří knihovníci s vyšším odborným vzděláním (10 %).

V případě **městských knihoven** je struktura následující – středoškolské vzdělání má 71 %, vyšší odborné 11 % a vysokoškolské 18 %. V **krajských knihovnách** má středoškolské vzdělání 53 %, vyšší odborné 10,5 % a vysokoškolské 37 %. U **vysokoškolských knihoven** je struktura následující – SŠ vzdělání má 54 %, VOŠ 14 % a VŠ 32 % knihovníků. Struktura poslední skupiny **specializovaných knihoven** je následující – VŠ 51 %, VOŠ 8 % a VŠ 41 % knihovníků.

Struktura vzdělání knihovníků

Graf č. 3

Komentáře k tomuto bodu většinou zmiňovaly fakt, že ve většině knihoven neexistuje striktní dělení na uvedené pozice, ale pracovníci vykonávají různé činnosti současně.

„Nelze spolehlivě určit - rozdělení činností po odděleních není striktně stanoveno, aby mohla být při nízkém počtu pracovníků zajištěna zastupitelnost, stejně tak v našich lokálních knihovnách vykonávají pracovníci různé činnosti. Nelze určit úvazky pro jednotlivé činnosti, mnohdy pracovníci různých oddělení pracují dlouhodobě na společných aktivitách.“

„V malých knihovnách obecně, ale i ve větších není adekvátní dělení práce, poněvadž je důležitá univerzálnost a zastupitelnost ve službách jakéhokoliv typu.“

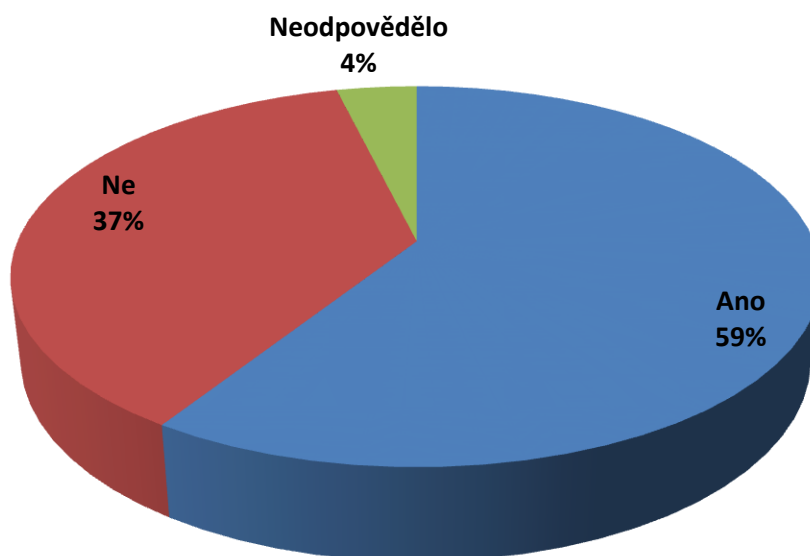
„Knihovníky této knihovny je obtížné přesně rozdělit dle pozic, většina pracuje ve smíšených provozech, kde vykonává jak přímou službu, tak práci s dětmi či správu fondů. "Analýza" byla provedena odhadem pro potřeby tohoto dotazníku.“

3. ZVYŠOVÁNÍ KVALIFIKACE PRACOVNÍKŮ

B1 Pokud zjistíte, že pozice konkrétního pracovníka již vyžaduje vyšší stupeň vzdělání v oboru, přikážete zaměstnanci v takovém případě další studium?

Ano	62	59 %
Ne	39	37 %
Neodpovědělo	4	4 %

Přikážete zaměstnanci další studium?

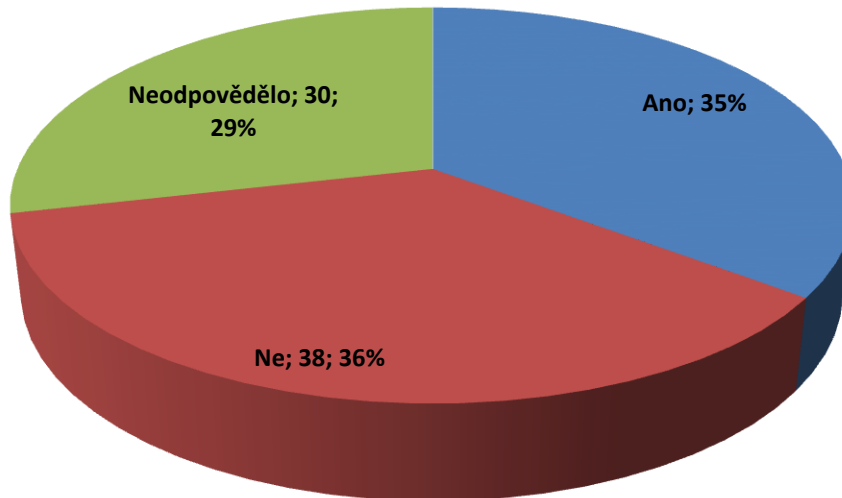
Graf č. 4

Nadpoloviční většina knihoven (59 %) vyjádřila souhlas s tím, že by si pracovník měl zvýšit kvalifikaci, pokud nastane potřeba. Nejprísnější jsou v tomto ohledu městské knihovny a krajské knihovny (65 % a 67 %). Naopak 37 % vedoucích knihoven by pracovníka ke zvýšení kvalifikace nenutilo.

B2 Pokud si kvalifikaci nedoplní, přijmete/zaměstnáte na tuto pozici jiného zaměstnance s odpovídající kvalifikací?

Ano	37	35 %
Ne	38	36 %
Neodpovědělo	30	29 %

Pokud si kvalifikaci nedoplní, přijmete/zaměstnáte na tuto pozici jiného zaměstnance s odpovídající kvalifikací?

Graf č. 5

Třetina knihoven (35 %), v případě, že si zaměstnanec kvalifikaci nedoplní, by přijala na jeho pozici jiného adekvátně kvalifikovaného zaměstnance. Větší část knihoven (37 %) ovšem s touto praxí nesouhlasí. Důvody můžeme zjistit z níže uvedených komentářů knihoven.

Komentáře k bloku otázek „zvyšování kvalifikace“

Co se týče případů nutnosti zvýšení kvalifikace (stupně vzdělání) pracovníků knihovny, ve většině případů knihovny uvádí, že zaměstnancům nelze direktivně přikázat, aby si zvýšili kvalifikaci. Většinou postupují formou doporučení a motivace a vždy záleží na konkrétním případě.

„Pokud se vyskytne možnost zvýšit vzdělání v oboru - vždy ji doporučím pracovníkovi využít s motivací zlepšení platových podmínek.“

Snaží se hledat jiná řešení, než nahrazení jiným pracovníkem. Uvádí, že není jednoduché propustit zaměstnance z důvodu nedostatečné kvalifikace.

„Zatím není stanoveno, že lze striktně něco zaměstnanci přikazovat, je možné doporučit. Zaměstnanci mohou nabídnout jiné místo, ale bez jeho souhlasu se nedá změna realizovat nebo přichází na řadu odpočet praxe a nižší ohodnocení.“

V některých případech může délka praxe nahradit stupeň vzdělání nebo situaci řeší odpočtem praxe, nižším ohodnocením. Dalším způsobem řešení jsou organizační změny, přeřazení zaměstnance na jiné místo a podobně. Důležité jsou v těchto případech také specializační kurzy, které pomáhají nahradit nedostatečný stupeň vzdělání.

„Změny jsme spíše řešili doplňováním znalostí prostřednictvím školení. S tak vyhraněnou situací jsem se v naší knihovně nesetkala.“

Některé knihovny uvádí, že pracovníci si doplňují vzdělání dobrovolně ve svém vlastním zájmu.

V mnoha knihovnách mají spíše opačný problém – na středoškolských pozicích pracují zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním.

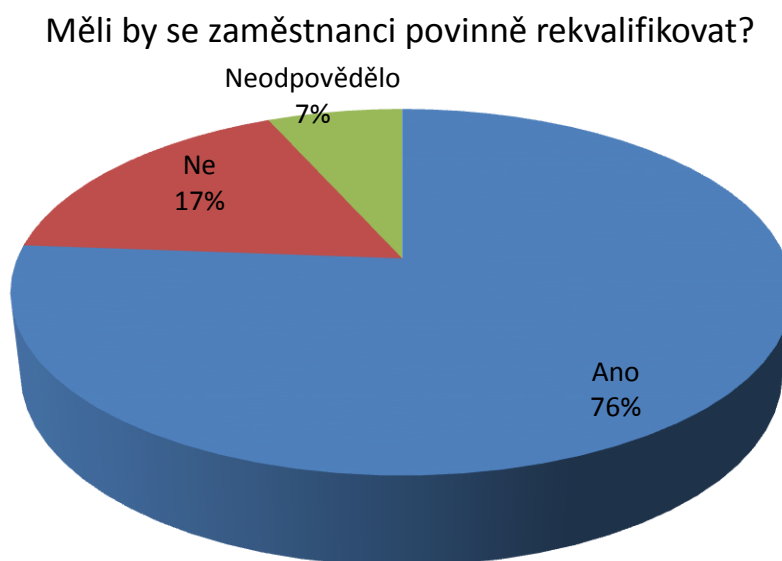
Knihovny se snaží těmto problémům předcházet vhodným výběrem nových zaměstnanců – kvalifikace, minimální stupeň vzdělání atd. Další knihovny uvádí, že takovýto problém u nich ještě nenastal.

„Naši pracovníci se vzdělávají průběžně podle postupně se měnících nároků a požadavků (také v závislosti na technice a technologiích). Není možné zjistit, že jistá pozice vyžaduje vyšší stupeň vzdělání, spíš jde o uvědomění si potřeby dalších znalostí a dovedností, což vyžaduje uvedené průběžné vzdělávání. Není zde možné mluvit o vyšším stupni vzdělání v oboru, není třeba přikazovat zaměstnancům další studium.“

4. REKVALIFIKACE

C1 Měl by se zaměstnanec povinně rekvalifikovat, tj. absolvovat akreditovanou oborovou rekvalifikaci a získat certifikát?

Ano	80	76%
Ne	18	17%
Neodpovědělo	7	7%

Graf č. 6

V případě povinné rekvalifikace se zástupci knihoven vyjádřili celkem jednoznačně pro – tři čtvrtiny z nich (76 %) se domnívá, že pracovníci by se měli povinně rekvalifikovat. 17 % s povinnou rekvalifikací nesouhlasí. Jako důvod uvádí knihovny např. to, že existuje převis knihovníků s odborným vzděláním a mají z čeho vybírat nebo že nabírají pouze kvalifikované zaměstnance, kteří se rekvalifikovat nemusí.

„Na odbornou knihovnickou pozici vždy vybíráme jen uchazeče s oborovou školou. Na té trváme a vždy z řady uchazečů si můžeme vybrat.“

„Pokud nedojde ke změnám ve způsobu zařazování zaměstnanců do platových tříd, propojení Katalogu prací a NSK a v legislativě v oblasti odměňování nelze rekvalifikaci nařídit. Stávající legislativa vyžaduje pouze odpovídající stupeň vzdělání, nikoliv vzdělání oborové.“

C2 Pro které pracovní pozice má být rekvalifikace povinná?

Pozice	Relevantní knihovny*	Souhlasí	%
Katalogizátoři, akvizitěři SŠ	100	71	71%
Katalogizátoři, akvizitěři VOŠ, Bc.	100	67	67%
Katalogizátoři, akvizitěři VŠ	100	66	66%
Knihovníci ve správě fondů SŠ	52	25	48%
Knihovníci ve správě fondů VOŠ, Bc.	52	23	44%
Knihovníci ve správě fondů VŠ	52	20	38%
Knihovníci ve službách SŠ	96	63	66%
Knihovníci ve službách VOŠ, Bc.	96	59	61%
Knihovníci ve službách VŠ	96	53	55%
Knihovníci v přímých službách SŠ	46	29	63%
Knihovníci dětské oddělení SŠ	66	43	65%
Knihovníci dětské oddělení VOŠ, Bc.	66	34	52%
Knihovníci dětské oddělení VŠ	66	33	50%
Metodici VOŠ, Bc.	63	42	67%
Metodici VŠ	63	40	65%
Správci digitálních knihoven SŠ	23	0	0 %
Správci digitálních knihoven VOŠ, Bc.	23	12	52%
Správci digitálních knihoven VŠ	23	13	57%
Systémoví knihovníci VOŠ, Bc.	47	31	66%
Systémoví knihovníci VŠ	47	35	74%

Tabulka č. 5

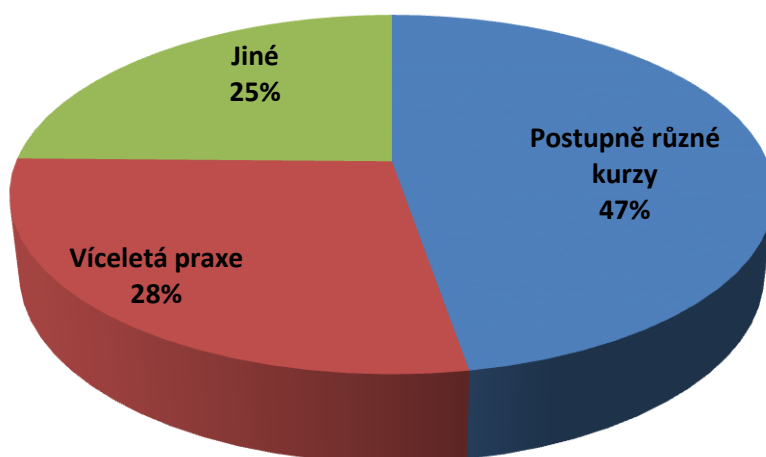
*knihovny, ve kterých tyto pozice existují a knihovna uvedla na těchto pozicích úvazky v otázce A1

Nejčastěji se knihovny domnívají, že by se měli povinně rekvalifikovat **systémoví knihovníci s VŠ vzděláním** (74 %) a **katalogizátoři a akvizitěři** se středoškolským vzděláním (71 %). Také katalogizátoři a akvizitěři s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním by se měli podle větší části knihoven povinně rekvalifikovat (67 % a 66 %). Z dalších často zmiňovaných pozic jsou to **metodici** s VOŠ a VŠ vzděláním (67 % a 65 % knihoven), **knihovníci ve službách** se SŠ vzděláním (66 % knihoven). Naopak pozice knihovník ve správě fondu bez ohledu na vzdělání byla jmenována nejméně často.

C3 Pokud rekvalifikaci není třeba řešit oficiální cestou, co podle Vás stačí k získání konkrétní potřebné oborové kvalifikace?

Postupně různé kurzy	44	47 %
Víceletá praxe	26	28 %
Jiné	23	25 %

Pokud rekvalifikaci není třeba řešit oficiální cestou, co podle Vás stačí k získání konkrétní potřebné oborové kvalifikace?

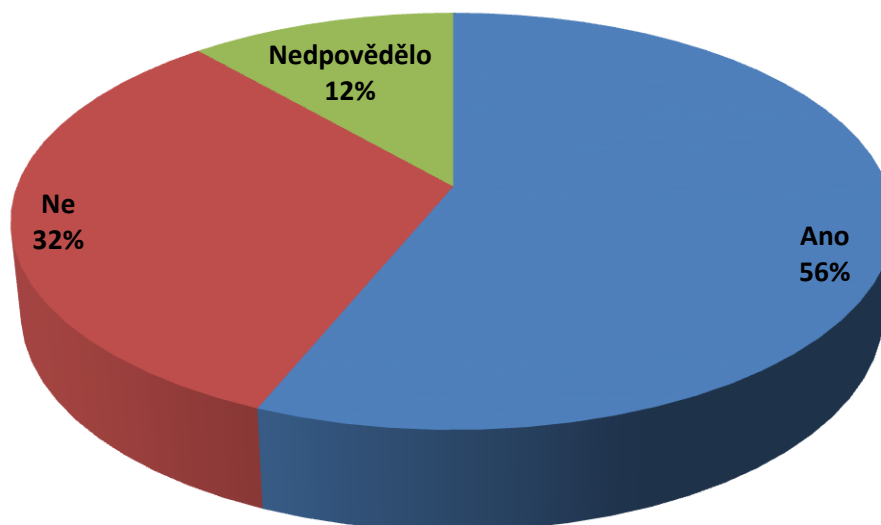
Graf č. 7

V případě, že by měly knihovny zvolit způsob jiného řešení než povinné rekvalifikace, většina knihoven se přiklání k řešení postupného vzdělávání prostřednictvím různých kurzů (47 %), víceletou praxi zvolilo 28 % knihoven. Jinou možnost zvolilo 25 % knihoven a většina knihoven zde uvádí kombinaci těchto dvou možností, tedy kombinaci kurzů společně s praxí.

C4 Má se rekvalifikace/její prokázání týkat i vedoucích manažerů velkých knihoven?

Ano	59	56%
Ne	34	32%
Neodpovědělo	12	11%

Má se rekvalifikace/její prokázání týkat i vedoucích manažerů velkých knihoven?

Graf č. 8

V otázce, zda se má rekvalifikace týkat také vedoucích manažerů velkých knihoven, se nadpoloviční počet knihoven (56 %) přiklání k názoru, že ano. 32 % knihoven se naopak domnívá, že vedoucí manažeři se rekvalifikovat nemusí.

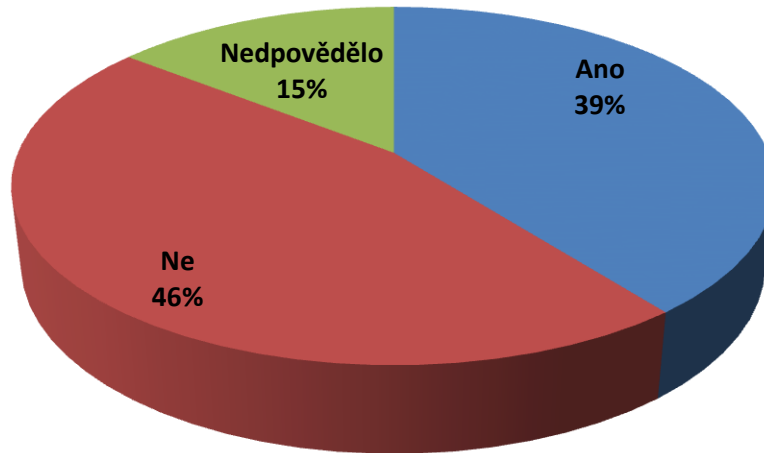
„Pokud se vedoucími manažery myslí ředitelé, tak ne. Pokud se jedná o vedoucí odborných útvarů, tam bych odbornou kvalifikaci i získanou rekvalifikaci vyžadovala.“

„Vedoucí manažeři prokazují svoji kvalifikaci při výběrovém řízení.“

C5 Bude knihovna schopna nést náklady na úhradu rekvalifikace svých pracovníků, resp. na prokázání/certifikaci oborové kvalifikace?

Ano	41	39%
Ne	48	46%
Neodpovědělo	15	14%

Bude knihovna schopna nést náklady na úhradu rekvalifikace svých pracovníků, resp. na prokázání/certifikaci oborové kvalifikace?

Graf č. 9

Větší část knihoven se domnívá, že nebudou schopny nést náklady na úhradu rekvalifikace svých pracovníků (46 %). Nejčastěji mají obavy vedoucí městských knihoven a specializovaných knihoven, v obou případech jde o nadpoloviční většinu (55 %). Naopak 39 % knihoven se domnívá, že s náklady na rekvalifikaci pracovníků nebudou problémy.

Některé knihovny se domnívají, že by se zaměstnanec měl podílet na nákladech za rekvalifikaci nebo ji celou sám hradit. V některých knihovnách již praxe spolupodílení funguje.

Část knihoven (14 %) na otázku neodpovědělo. Důvody uvádějí v komentářích. Nejčastěji zmiňují fakt, že zatím není známa cena kurzů a certifikátů a není tak možné odhadnout náklady. Vše také závisí na rozpočtu knihovny, který také knihovny většinou dopředu neznají.

„Pracovník by si měl na své vlastní profesní vzdělání hradit sám, neboť je to především v jeho zájmu, organizace by mohla vyjít vstříc maximálně určitými úlevami.“

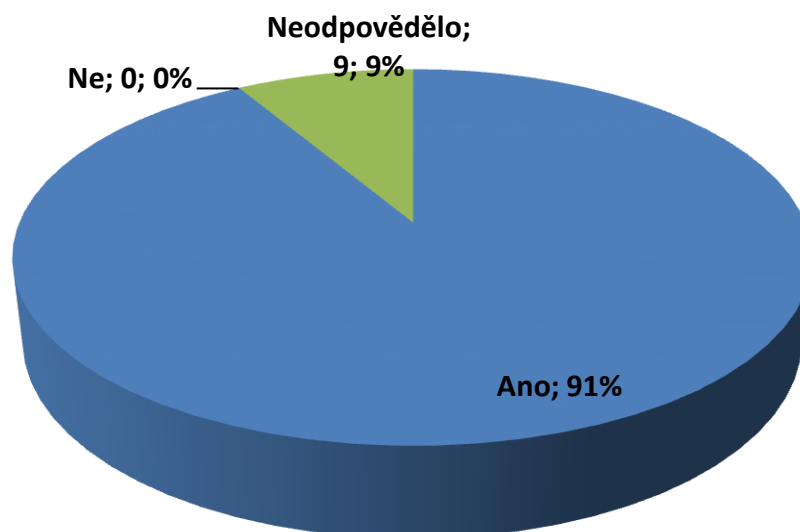
„Otázku nelze dopředu odpovědět, úhrada by proběhla v závislosti na finančních možnostech knihovny a výši nákladů.“

5. INOVAČNÍ KURZY

D1 Mají se pracovníci na odborných knihovnických pozicích účastnit inovačních kurzů?

Ano	96	91 %
Ne	0	0 %
Neodpovědělo	9	9 %

Mají se pracovníci na odborných knihovnických pozicích účastnit inovačních kurzů?

Graf č. 10

Účast svých odborných pracovníků na inovačních kurzech si přeje naprostá většina knihoven – 91 %. Záporně se nevyjádřil nikdo.

Inovační kurzy jsou brány jednoznačně pozitivně. Je otázkou do jaké míry jsou knihovny obeznámeny s jejich podstatou.

„Inovační kurzy jsou profesním i osobním přínosem - získání přehledu o aktuálním stavu a trendech odborné činnosti a zároveň příležitost pro osobní setkání s kolegy.“

Některé knihovny vyjádřily obavu z přemíry vzdělávání.

„Vzhledem k tomu, že obsah a rozsah inovačního kurzu není znám, těžko se vyjadřovat k účasti a frekvenci. Je jistě žádoucí, ale na místě je obava, zda inovační kurzy nebudou kolidovat z průběžným vzděláváním v daných oblastech a specializacích, zda nedojde k souběhu a přemíře vzdělávání.“

D2 Jaká by měla být frekvence inovačních kurzů v případě jednotlivých pracovních pozic?

	Méně než 5 let	5 let	7 let	10 let	Není nutná	Neodpovědělo
Akvizitěři, katalogizátoři	42%	35%	8%	3%	0%	12%
Knihovníci ve správě fondů	12%	38%	19%	13%	6%	12%
Knihovníci ve službách	22%	47%	10%	6%	1%	14%
Knihovníci v přímých službách	22%	39%	9%	9%	2%	20%
Knihovníci dětské oddělení	38%	33%	8%	8%	0%	14%
Metodici	48%	30%	10%	3%	0%	10%
Správci digitálních knihoven	61%	17%	4%	0%	4%	13%
Systémoví knihovníci	62%	19%	4%	0%	0%	15%

Většina relevantních knihoven (tzn. ty, které na těchto místech vykazují úvazky v otázce A1) se přiklání k frekvenci inovačních kurzů buď kratší než 5 let nebo 5 let. Frekvence kratší než 5 let je podle knihoven žádoucí v případě systémových knihovníků (62 % knihoven), správců digitálních sbírek (61 %), metodiků (48 %) a akvizitérů a katalogizátorů (42 %). V případě knihovníků ve službách (47 % knihoven), knihovníků v přímých službách (39 %) a knihovníků ve správě fondů (38 %) stačí inovace jednou za 5 let.

Z komentářů:

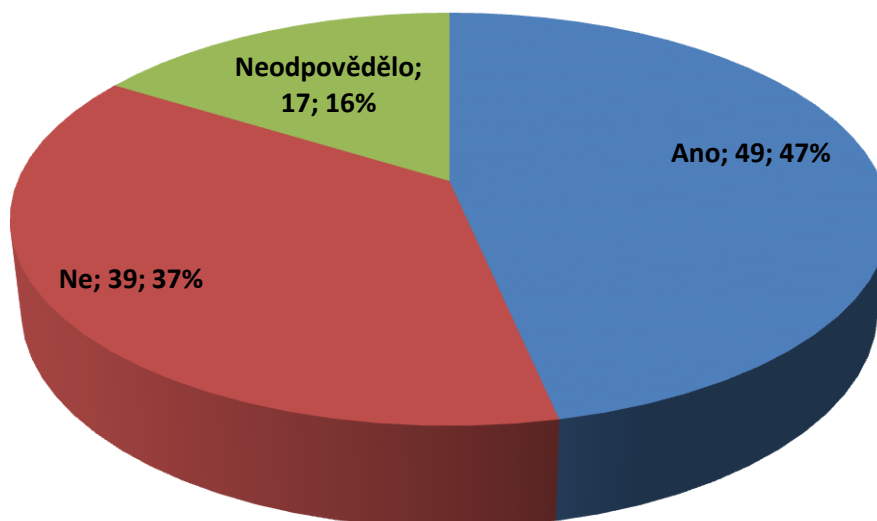
„Nutnost inovačních kurzů nezávisí na čase, ale na vývojovém stupni činnosti nebo oboru, časový faktor není rozhodující, a proto je neskutečně těžké některý vybrat.“

„Vývoj ve všech oblastech lidské činnosti je extrémně zrychlený. A nezapomínejme, že knihovnická profese je stále více vázaná, a tudíž závislá na IT. Frekvence 7 či 10 let jsou zcela mimo rámec odpovědného uvažování. Ani by v tabulce neměly být uvedeny.“

D3 Bude knihovna schopna nést náklady na úhradu inovačních kurzů svých pracovníků?

Ano	49	47%
Ne	39	37%
Neodpovědělo	17	16%

Bude knihovna schopna nést náklady na úhradu
inovačních kurzů svých pracovníků?

Graf č. 11

Téměř polovina knihoven si myslí, že bude schopna nést náklady na úhradu inovačních kurzů (47% knihoven). Nemyslí si to 37 % knihoven. Poměrně velká část knihoven (16 %) na otázku neodpovědělo. Některé důvody zazněly v komentářích.

„Otázku nelze dopředu odpovědět, úhrada by proběhla v závislosti na finančních možnostech knihovny a výši nákladů.“

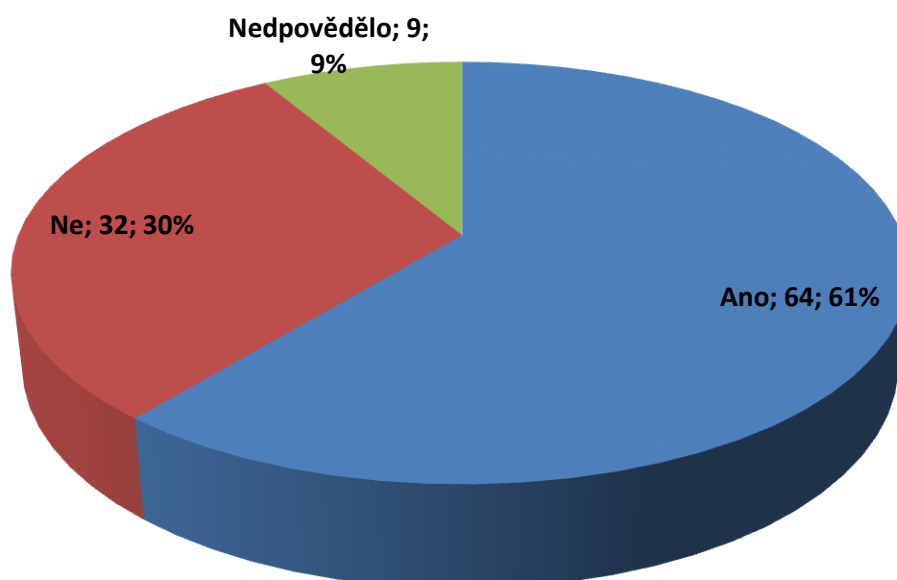
„Záleží na nastavení ceny, na rozpočtu knihovny a počtu zaměstnanců, kteří budou v daném kalendářním roce kurzy absolvovat. Pokud by úhrada za tyto kurzy byla vysoká a zatěžovala rozpočet knihovny, není možné nést tyto náklady.“

6. SPECIALIZAČNÍ KURZY

E1 Je podle Vás nabídka specializačních kurzů dostatečná?

Ano	64	61%
Ne	32	30%
Neodpovědělo	9	9%

Je podle Vás nabídka specializačních kurzů dostatečná?

Graf č. 12

Co se týče specializačních kurzů, 61 % knihoven se domnívá, že jejich nabídka je dostatečná. Téměř třetina knihoven má opačný názor. Častěji jsou nespokojené vysokoškolské knihovny (46 %) a krajské knihovny (36 %).

E2 Co Vám v nabídce chybí?

Třetina knihoven uvedla, že v nabídce kurzů něco postrádá. Nejčastěji zmiňovaly kurzy komunikačních dovedností, jednání se zákazníkem, psychologie, sociologie, prezentační dovednosti a podobně. Z dalších častěji zmíněných jsou to například kurzy pro manažery knihoven, problematika digitalizace (např. standardy metadatového popisu), kurzy pro

pracovníky ve službách, akvizitery, katalogizátory, literatura a knižní trh, kurzy pro systémové knihovníky, akreditované e-learningové kurzy a další.

Zazněl také názor, že nabídka kurzů je nesystematická a nahodilá. Některé knihovny by ocenily dlouhodobější typ kurzů. Pro některé knihovny, většinou v menších knihovnách, je problémem dostupnost kurzů.

„V současnosti chybí systém ve vzdělávání. Kurzů je mnoho a není možné vše postihnout. Ale to platí spíše obecně, méně kurzů, přesně cílených.“

„Systematické a ucelené cyklické vzdělávání prakticky u všech pozic. Mít možnost po určité době a intenzivně absolvovat ucelené vzdělávání o délce 1 trimestru/semestru na odborné škole.“

ZÁVĚR

- Průzkumu se zúčastnilo 105 knihoven, největší část z nich tvoří městské knihovny ve městech nad 10 tisíc obyvatel (55 knihoven). Předmětem šetření bylo 2 791 pracovních míst.
- Největší počet odborných pracovníků je zastoupeno na pozicích knihovník ve službách se středoškolským vzděláním (29 %), knihovník ve službách s VŠ vzděláním (12 %), katalogizátoři a akvizitěři s VŠ vzděláním (10 %) a katalogizátoři a akvizitěři se SŠ vzděláním (9 %)
- 59 % knihoven by svým zaměstnancům přikázalo zvýšit si kvalifikaci, pokud to pozice vyžaduje, 37 % knihoven by zaměstnance k takovému kroku nenutilo
- Pokud by si pracovník kvalifikaci nedoplnil, 35 % knihoven by na jeho místo přijalo jiného pracovníka s odpovídající kvalifikací, 36 % by tuto situaci řešilo jinak
- S povinnou rekvalifikací zaměstnanců souhlasí 76 % knihoven
- Nejčastěji se knihovny domnívají, že by se měli povinně rekvalifikovat systémoví knihovníci s vysokoškolským vzděláním (74 % knihoven) a katalogizátoři a akvizitěři se středoškolským vzděláním (71 %), dále katalogizátoři a akvizitěři s VOŠ a VŠ vzděláním (67 % a 66 %). Z dalších často zmiňovaných pozic jsou to metodici, knihovníci ve službách se SŠ vzděláním.
- V případě, že rekvalifikaci není nutné řešit oficiální cestou, stačí podle knihoven k získání potřebné kvalifikace absolvovat postupně různé kurzy (47 % knihoven) a víceletá praxe (26 % knihoven)
- 56 % knihoven se domnívá, že by se rekvalifikace měla týkat i vedoucích manažerů velkých knihoven
- 46 % knihoven se domnívá, že knihovny nebudou schopny nést náklady na úhradu rekvalifikace svých zaměstnanců
- 91 % knihoven se souhlasí s tím, aby se pracovníci na odborných knihovnických pozicích účastnili inovačních kurzů
- Inovační kurzy by měly být nejčastěji ve frekvenci do pěti let.
- Největší tlak na inovaci je u systémových knihovníků, správců digitálních knihoven, metodiků a akvizitérů a katalogizátorů. Nejnižší požadavky na inovaci vzdělání je u pracovníků ve správě fondů a ve službách
- 37 % knihoven se domnívá, že nebude schopno nést náklady na úhradu inovačních kurzů svých zaměstnanců
- Podle 61 % knihoven je nabídka specializačních kurzů dostatečná, ale někdy je postrádána systematičnost a kvalita